

Yttrande Stöttingfjällets FVOF mål M 1950-18

Bakgrund

Stöttingfjällets fiskevårdsområdesförening (FVOF), Lycksele kommun, har erbjudits möjlighet att yttra sig och yrka om ersättning av vattenverksamhet i mål M 1950-18. Föreningen arbetar för ett hållbart fiske och fiskevård i området, äger en fiskecamp, arbetar med att förbättra friluftslivet, arrangerar aktiviteter och pimpeltävlingar, planterar ut fisk med mera. Vi har funnits i över 30 år. Vi samlar samtliga fiskerättsägare på Stöttingfjället som ligger inom området för den planerade reguljära gruvbrytningen, men även inom området för Svartlidengruvan där anrikningsverket för den planerade reguljära gruvbrytningen ligger.

Föreningen, som är sakägare i målet, har fått en omöjlig uppgift vad gäller att lämna synpunkter på ansökan.

Föreningens ordförande fick nämligen information om denna möjlighet endast en vecka innan synpunkterna/yrkandet om ersättning om vattenverksamhet skulle vara domstolen tillhanda. Orsaken till den korta svarstiden är att den adress som Dragon Mining Sverige uppgivit till Mark- och miljödomstolen, och som domstolen sedan använt sig av för att kontakta oss, var felaktig och att den upphörde för cirka 10 år sedan. Vår förening har givetvis bytt ordförande och adressändrat till ordförandens nya folkbokföringsadress, som brukligt, sedan dess.

Föreningens styrelse ställer sig mycket frågande till hur detta kan ha inträffat och varför inte domstolen använder sig av någon form av bekräftelse att sakägarna erhållit denna information, då domstolen använder sig av adressuppgifter som tillhandahålls av en part i målet.

Nu påverkar det vår förenings möjlighet, och därmed samtliga fiskerättsägare inom verksamhetsområdet för gruvbrytningen, att komma med synpunkter på hur gruvbrytningen påverkar våra fiskevatten och vår möjlighet till fiskevård.

Istället för två månaders yttrandetid, som står i den utskickade kungörelsen, har vi nu efter samtal med domstolen fått två veckor på oss att inkomma med synpunkter/yrkande om ersättning om vattenverksamhet. Domstolens handläggare kunde som mest ge oss en extra vecka.

Som domstolen förstår är det inte möjligt för vår ideella förening att inkomma med ett väl genomarbetat och demokratiskt förankrat yttrande med så kort varsel, med tanke på ansökans omfattning och komplexitet. Föreningens styrelse är heltidsarbetande och vi skulle även behöver kalla till ett extra årsmöte, med våra medlemmar som finns spridda över hela Sverige, för att behandla frågan. Hela denna process hade däremot varit möjlig inom två månader.

I förhållande till den tid och de pengar som det sökande företaget, konsulter, myndigheter, advokatbyråer med flera lagt ner på ansökningarna, MKB:er och så vidare, kan vi bara

beklaga den bristande demokratiska aspekten i mål M 1950-18 och att vi i civilsamhället i byarna som berörs, i ett ärende med så stor miljöpåverkan på våra fiskevatten och på frilluftslivet, på Natura 2000 området Öreälven, inte ges en ärlig chans till att göra våra röster hörda.

Föreningen kommer att inkomma med ett yrkande om ersättning avseende vattenverksamhet senast vid domstolens kommande huvudförhandling.

Yttrande

1. Föreningen bestrider Dragon Mining Sveriges yrkande om att tillståndet får tas i anspråk omedelbart även om det överklagas.

I Länsstyrelsens yttrande i mål M 1950-18, 551-8043-2018, påpekas att "de handlingar som lämnats in i ärendet saknar väsentlig information" (s. 1). Det är en mycket viktig punkt som blir betydelsefull att ha i åtanke i samband med att företaget yrkar om att få ta tillståndet i anspråk omedelbart så snart det beviljas, även om det överklagas.

Mark- och miljödomstolen skulle i praktiken kunna besluta om att bevilja företaget miljötillstånd, finna att företaget lämnat tillräckligt med information, och besluta om att tillståndet får tas i anspråk med de av företaget föreslagna villkoren med omedelbar verkan, även om det överklagas, t.ex. av en tillsynsmyndighet som Länsstyrelsen.

Stöttingfjällets FVOF anser att all miljöfarlig verksamhet som påverkar våra fiskevatten och dess djur- och växtliv i Natura 2000 området Öreälven, inte ska kunna tas i bruk förrän det är fullkomligt klarlagt att verksamhetsutövarens utsläpp till vattnet, såsom bortledning av vatten, dikning, kontrollprogram, läckage från gråbergssupplag med mera, uppfyller gällande miljövillkor, bästa möjliga teknik och garanterar minsta möjliga risk för olyckor och negativ miljöpåverkan.

Av den anledningen bestrider vi företagets yttrande. Vi bestrider också yttrandet från den självklara rättsprincipen att även andra sakägare, som påverkas negativt av gruvdrift t.ex. Vapstens sameby, måste ha en chans att överklaga och få sin prövad utan att under tiden påverkas negativt av gruvverksamheten.

2. Föreningen yrkar på att prövningen av anrikning av malm från Fäbolidengruvan i Svartlidengruvan och detta ärende prövas i samma beslut

Svartlidengruvan är belägen inom Stöttingfjällets FVOF:s område liksom den planerade reguljära gruvbrytningen i Fäboliden. Vi menar att genom att slå samman de två prövningarna till en prövning kan vi få en sammanvägd bedömning av de miljöeffekter som den totala gruvverksamheten har på våra vattendrag. I dagsläget är den uppdelad och vi riskerar att inte få hela bilden av de miljökonsekvenser som gruvan innebär. Enligt MÖD 4866-10 ska "[a]ll den miljöpåverkan som verksamheten kan ge upphov till", det vill säga alla relevanta miljömässiga konsekvenser, kunna beaktas i prövningen.

Från t.ex. ett olycksperspektiv oroar vi oss för vad de ökade transportererna av cyanid för anrikning av guldet i Svartliden skulle kunna innebära för våra vattendrag som ligger nära

väg 360. Den risken berörs inte i den befintliga ansökan, men blir en konsekvens av gruvans verksamhet. En gemensam bedömning gör också att vi kan få mer information om vilka miljörisker det befintliga sandmagasinet i Svartliden innebär för våra vattendrag när malm mängderna ökar, med en beräkning som tar hänsyn till ett förändrat klimat och nya klimatscenarier med betydligt ökad nederbörd.

Föreningen kan också få en rimlig chans, om korrekt adress används, att komma med synpunkter på MKB:n och ansökan inom två månader, istället för två veckor.

3. Föreningen anser att DMS inte har tillräckligt med underlag, samt inte tagit hänsyn till transporterens påverkan, för att bedöma gruvverksamhetens påverkan på fiske och friluftsliv

En av de mest uppskattade och lättillgängliga fiskesjöarna i Stöttingfjällets FVO, Södra Saddijaur, ligger precis längs med väg 360. Här har föreningen uppfört vindskydd och det finns också utvecklingsplaner för att öka tillgängligheten till sjön, vilket vi gör i den pågående revideringen av vår fiskevårdsplan. Vi har redan upplevt hur det är att fiska när DMS transporter dundrar förbi sjön, i samband med provbrytningar som genomförts och som kommer att fortsätta. Vi anser att det är problematiskt att DMS hänvisar till gällande gränsvärden för buller, då bullret verkligen påverkar upplevelsevärden av fisket och naturen. Vi kan inte längre lyssna på tystnaden, höra fåglarna kvittra eller höra fiskarna slå. Det samma gäller för de två passager av Örån som påverkas på liknande sätt, där vi har ett vindskydd. Vi vill reservera oss för att vid en huvudförhandling kunna utveckla vårt resonemang kring detta. Vi delar inte DMS bedömning i MKB:n att gruvans verksamhet har en liten påverkan på friluftsliv och fiske.

4. Föreningen delar Länsstyrelsens bedömning kring ekologisk kompensation och bedömning av miljöeffekter av naturmiljön

Föreningen delar Länsstyrelsens uppfattning om att de bedömda miljöeffekterna för naturmiljön inte är små. Vi vill också göra domstolen uppmärksam på att i de fall att DMS ska avsätta pengar och genomföra insatser för ekologisk kompensation så ska det ske inom Stöttingfjällets FVO:s område, då det är här påverkan sker.

5. Föreningen yrkar på en begränsning av malmtransporter för att bibehålla områdets upplevelsevärden och främja friluftslivet

Föreningen anser att för att vi ska kunna fortsätta att njuta av ett hållbart fiske och friluftsliv bör transporter begränsas. Vi anser att en verksamhetsutövare inte per automatik har rätt att belägga dygnets alla timmar med buller. Vi yrkar därför att transporter begränsas till 12 timmar per dygn, vilket ger oss bullerfria kvällar. Inga transporter ska heller ske under helgerna samt under industrisemestern.

6. Rättelse i ansökan angående Stöttingfjället FVOF:s inställning till fiskevårdande samarbeten

"Under samrådsprocessen har förfrågan framförts till DMS gällande eventuell kompensation till fiskevårdande åtgärder såsom utplantering av fisk i närområdet. DMS är positivt inställd till att bidra med den typen av åtgärder." (Utdrag ur Bilaga H, Miljökonsekvensbeskrivning, s. 151)

Stöttingfjällets FVOF tycker att det är viktigt att företaget använder sig av den senaste informationen när det gäller en förenings ställningstaganden, och inte ställningstaganden som gjordes för ett flertal år sedan av en annan styrelse:

Stöttingfjällets FVOF vill därför ta tillfället i akt och förtydliga föreningens ståndpunkt angående hur vi ser på ett framtida samarbete med DMS, vilket vi klargjorde i ett mail till DMS i december 2019, se utdrag från mailet nedan.

"Styrelsen i Stöttingfjällets FVOF är mycket angelägen om att representera våra medlemmar fiskerättsägarna och då vi vet att vi har medlemmar som är både för och emot en framtida gruvetablering i Fäboliden, vill vi förhålla oss neutrala till Dragon Minings pågående tillståndsansökan.

Styrelsen har därför beslutat att vi inte kan ta fram någon rekommendation till Dragon Mining angående ett möjligt framtida stöd till projekt, i det fall att en fullskalig gruvetablering skulle ske.

Vi räknar istället med att Mark-och miljödomstolen kommer att följa praxis vad gäller eventuell kompensation till olika intressen i området som påverkas av gruvbrytning.

Om Dragon Mining i framtiden är intresserade av att stötta projekt som Stöttingfjällets FVOF planerar att genomföra, föredrar vi därför att en sådan diskussion äger rum efter det att ett eventuellt miljötillstånd för fullskalig gruvetablering vunnit laga kraft."

Vinliden 2020-06-07

Styrelsen för Stöttingfjällets FVOF